

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 40/2018 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om tillämpning av 11 § i klientavgiftslagen på klientavgifter inom social- och hälsovården

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 40/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Satu Taavitsainen /sd:

*Betyder 11 § 2 mom. i klientavgiftslagen att kommunens eller samkommunens organ ska fatta ett allmänt beslut om tillämpning av sänkta avgifter i organisationen i fråga innan nedsättningen kan beviljas i ett enskilt fall,
är ministern medveten om i hur många kommuner och samkommuner man har fattat beslut om tillämpning av 11 § 2 mom. och beviljar en lagenlig nedsättning av klientavgifterna,
är ministern medveten om att man låter betala hälsovårdsavgifter i stor omfattning med utkomststöd istället för att utnyttja den möjlighet att efterskänka eller nedsätta klientavgiften som medges i 11 § 2 mom. i klientavgiftslagen,
hur avser ministern reagera på att människor fått som svar på begäran om nedsatta avgifter att avgiften inte kan nedsättas, eftersom kommunen eller samkommunen inte tillämpar efterskänkings- eller nedsättningsförfarandet,
vilka åtgärder tänker ministern vidta för att 11 § i klientavgiftslagen ska tillämpas på ändamålsenligt sätt för att sänka klientavgifterna och att klienterna inte hänförs till den sista stödformen, det vill säga utkomststödet,
hur avser ministern säkerställa att medborgarna är medvetna om sina möjligheter att få en nedsättning av de avgifter som är lika stora för alla inom social- och hälsovården och
har man för avsikt att sänka avgifterna inom social- och hälsovården i samband med sote-reformen?*

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

11 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992, nedan klientavgiftslagen) är uppdelad i två delar. Det första momentet är tvingande och ovillkorligt och ska skydda alla socialvårdsklienter och klienter som betalar avgifter enligt sin betalningsförmåga inom hälsovården. De ovan nämnda kunderna är ofta i den mest utsatta ställningen. Hälsovårdsavgifter som betalas enligt betalningsförmågan betalas vid långvarig anstaltsvård och hemsjukvård. Utkomststödet är avsett att vara en sistahandsförmån. En nedsättning eller efterskänkning av avgiften ska alltid ha företräde framom beviljande av utkomststöd.

Möjligheten att bevilja nedsättning av avgiften enligt 11 § 2 mom. i klientavgiftslagen avser de hälsovårdsavgifter som är lika stora för alla, till exempel hälsocentrals- och sjukhusavgifter. Det är upp till kommunerna eller samkommunerna att självständigt besluta om tillämpning av andra

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 40/2018 rd

momentet. Enligt 7 § i kommunallagen (410/2015) sköter de uppgifter som den har åtagit sig med stöd av självstyrelsen och organiserar de uppgifter som särskilt föreskrivs för den i lag. I lagstiftningen har kommunerna getts rätt att besluta om införande av klientavgifter för social- och hälsovårdstjänster, storleken på dessa och ändring av dessa. Kommunen eller samkommunen ska fatta beslut om tillämpning av den prövningsbaserade nedsättningsbestämmelsen enligt klientavgiftslagen, för att tillämpningen ska vara lika inom hela kommunen eller samkommunen. Hur kommunerna eller samkommunerna utnyttjar sin självstyrelse statistikförs inte, så information om detta finns inte tillgänglig.

Merparten av de lika stora avgifterna som omfattas av 11 § 2 mom. inom hälsovården omfattas redan av hälsovårdens avgiftstak, som begränsar de årliga kostnader som klienterna åsamkas av klientavgifterna. När avgiftstaket uppås får klienten i regel de tjänster som omfattas av avgiftstaket avgiftsfritt ända till slutet av kalenderåret i fråga. Dessutom har man i klientavgiftslagstiftningen begränsat debiteringen av vissa avgifter, till exempel får man debitera en hälsocentralsavgift för högst tre besök under ett kalenderår. Om klienten har svårigheter att betala klientavgiften, ska man i första hand alltid bedöma möjligheten att förlänga betalningstiden eller annars arrangera betalningen, även om lagen inte förutsätter detta

Vid den pågående beredningen av totalreformen av klientavgiftslagstiftningen granskar man också hur heltäckande bestämmelserna om avgiftstak och nedsättning av avgifter är och hur väl de fungerar. Vid verkställigheten av lagen ämnar man fästa särskild vikt vid att göra bestämmelsen om nedsättning av avgifter allmänt känd bland dem som tillämpar den och bland klienterna. Totalreformen av klientavgiftslagstiftningen har beretts med en utgångspunkt i att klientavgifterna inte ska höjas oskäligt mycket. Grundlagsutskottet har redan 1996 konstaterat i sitt utlåtande (GrUU 39/1996 rd) att klientens ekonomiska ställning inte kan utgöra ett hinder för att få service, och klientavgifterna får inte medföra att de personer som behöver service inte har tillgång till den.

Helsingfors 8.3.2018

Familje- och omsorgsminister Annika Saarikko